

Именована нова амбасадорка Србије у Будимпешти

2.
СТРАНА

8.
СТРАНА

Успех младог каратисте

7.
СТРАНА

СНН

Интервју: Шандор Јосаи

12.
СТРАНА

Велики успех Српског позоришта у Мађарској

ПОЛИТИКА

Сарадња Србије и Мађарске у нуклеарној медицини

Изузетна сарадња Србије и Мађарске на свим пољима, већа него икада, наставиће се у још већем обиму и у области медицине – званично је саопштено након разговора српске министарке здравља Данице Грујичић и мађарског министра спољне трговине и дипломатије Петера Сијарта.

До сусрета је дошло у Сочију, познатом руском летовалишту на обали Црног мора, где је одржан Међународни форум „Атомекспо 2024“, до сада највећи скуп посвећен глобалној употреби нуклеарне енергије, уз уче-

шће око 4500 хиљада стручњака, политичара, инвеститора и представника бројних агенција из 75 држава.

Министарка Грујичић је потписала Меморандум о разумевању између Министарства здравља Републике Србије и руске Државне корпорације за нуклеарну енергију „Росатом“ о будућој сарадњи у области атомске енергије, укључујући размену искустава у дијагностици и лечењу онко-

„Посебна тема разговора била је сарадња у области нуклеарне медицине, коју министарка Грујичић сматра будућношћу у лечењу онколошких пацијената. Мађарска има развијен Центар за нуклеарну медицину

лошких болесника, прослеђивање битних информација и опреме, као и учешће у заједничким пројектима, а њен први билатерални сусрет је био управо са Сијартом.

Значај договора две стране је утолико већи што обе земље имају велики број пацијената оболелих од карцинома, уз смртност већу од европског просека, а узајамним допунама знања и практичне терапије би се лакше зауставила та неповољна тенденција.

у Дебрецину, а било је речи о могућим посетама српских експерата тој угледној здравственој установи“, наводи се у саопштењу Министарства здравља Србије.

Саговорници су разменили мишљења и о сарадњи медицинских установа у пограничној зони, како би становници на обе стране границе, у случају потребе, лакше могли да добију неопходну здравствену помоћ, посебно у хитним случајевима.

Срђан Басић

Александра Ђуровић нови амбасадор Србије у Мађарској

Указом председника Републике Србије Александра Вучића за новог српског амбасадора у Будимпешти именована је Александра Ђуровић и она ће ускоро предати акредитиве шефу мађарске државе Тамашу Шуљоку и преузети дужност.

Одлуку је саопштило Министарство спољних послова Србије, у којем се наводе још три именовања: амбасадор Србије у Турској биће

Аца Јовановић, у Чилеу Мирјана Котлајић, док ће функцију шефа српске мисије при Европској унији обављати Данијел Апостоловић.

Александра Ђуровић ће у дивном здању на ободу Трга хероја замени-ти Ивана Тодорова, који је водио нашу дипломатску мисију од краја 2018. до средине прошле године, а пре месец и по дана је и званично постао амбасадор Србије у Босни и Херце-

говини. У међувремену је будимпештанско посланство, у својству отправника послова, водио министар саветник Александар Лончаревић.

Александра Ђуровић је рођена 1976. године у Сарајеву, а одавно живи у Београду, где је завршила Другу економску школу и Филозофски факултет. Дипломирала је на Одсеку за српски језик и књижевност, али је уместо професорског позива изабрала политичку каријеру. Једно време је радила у Министарству информисања, а од 2012. до 2017. била посланик СНС у Скупштини Србије.

Током тог периода била је шеф делегације Републике Србије у Пар-

ламентарној скупштини Савета Европе, а од 2014. до 2016. године председавајућа Одбора за спољне послове Народне скупштине. Учествовала је и у раду посланичких група пријатељстава са Азербејџаном, Шпанијом, Италијом, Кином и Русијом.

Функцију потпредседника Парламентарне скупштине Савета Европе обављала је током 2017. године. Од те до 2023. године била је амбасадор и стални представник Републике Србије при Савету Европе. Говори енглески, а служи се руским и шпанским језиком.

С. Б.

Представници Баје посетили Сомбор

САРАДЊА

Разговори о туристичкој и прекограничној сарадњи Баје и Сомбора

Представници Града Баје на челу са градоначелником Кларом Њирати и саветником градоначелнице Жожефом Ференцом, посетили су 21. марта Сомбор где су на радном састанку са представницима Града Сомбора, чланом Градског већа за област националних мањина и сарадње са верским заједницама Силардом Јанковићем и помоћником градоначелника за област културе и туризма Урошем Бузацићем, те члановима радне групе за одрживи развој туристич-

ке понуде града Сомбора, разговарали о пројекту „Sombor City Card“ и могућностима за проширење туристичке и прекограничне сарадње два града.

Током састанка, приказана је видео презентација о пројекту „Sombor City Card“, а потом се разговарало о могућностима овог пројекта, који ће омогућити различите услуге и погодности не само туристима и гостима Сомбора, већ и локалном становништву кроз приступ разним туристичким атракцијама, музејима, културним догађајима, ресторанима и смештајним објектима, уз велику уштеду времена.

Градоначелница Баје, Клара Њирати, изразила је велику заинтересованост за успостављање овог модела туристичке понуде и у Баји како би се додатно развила прекогранична сарадња и повећала посета туриста.

У оквиру „Sombor City Card“ се, између осталог, налазе и регистровани пружаоци угоститељских услуга за смештај и исхрану, а све онлине куповине ће бити фискализоване и сваки купац ће добити рачун електронским путем.

Извор: www.sombor.rs

Разговори о одржавању „Српског дана“ у Вилању

одржавању манифестације или ће и друга по реду приредба, заказана за 22. јун, протећи у знаку искључиве организације и финансирања породице, која је прошле године у свом угоститељском објекту приредила незабораван провод, обојен српским фолклором и гастрономијом.

Александра и Зоран Урсић, власници Пансиона „Урсић“ (унучад Драгомира Бате Шакића, старатеља месног српског православног храма – прим. аутора) и ове године желе да приреде „Српски дан“ и то у циљу очувања српске културе и традиције. Јер, као што је то и прошле године, приликом свечаног отварања манифестације Александра Урсић нагласила: „Истина је да је нас Срба мало у Вилању, међутим, свесни смо да је наш

задатак да чувамо и негујемо обичаје!“

И управо зато, и ове године циљ је да се што боље приреди „Српски дан“ при чему би се популаризовала српска култура, гастрономија, делић свеопште културе српског народа.

Наравно, једна манифестација – као што је и ова – захтева пуно труда, залагања, па и финансије. Пошто је вест о успеху прошлогodiшњег „Српског дана“ допрла и до Градоначелничког уреда Вилања, Локална самоуправа је почела да показује вољу по питању свог евентуалног укључивања у организацију манифестације.

Српски дан у Вилању остаје и даље српски. Од тога не одступа ни за педаљ Александра Урсић, млада активисткиња у Вилању, одавно потпредседница Печујско-барањског српског удружења, након што је у друштву своје шогорице Сабине Ружек боравила у месном Градоначелничком ureду и тамо разговоре водила са градоначелником Иштваном Мајером.

Наравно, у центру пажње нашло се овогодишње приређивање „Српског дана“ у Вилању.

Питање је било хоће ли се град Вилањ придружити породици Урсић у

Током разговора, вођених са градоначелником Иштваном Мајером, Александра Урсић и Сабина Ружек су свог домаћина замолиле да уколико је могуће Градоначелнички уред финансира трошкове смештаја дела Културно-уметничког друштва „Табан“, којем је већ упућен позив. Такође, пошто су организатори желели да целу приредбу, са бином заједно, изнесу пред пансион – чиме би се омогућило да и публика других подрума стекне увид у богатство српског фолклора – затражена је помоћ у дозволама, тј. да се у делу града где се приређује „Српски дан“ затвори саобраћај.

Градоначелник Мајер је након што је послушао своје госте предложио да се цела манифестација пресели на Трг „Diófás“ где постоји бина, а не би требало зауставити ни саобраћај. Сем тога, позивајући се да је Град ове године добио знатно мање средстава за културне сврхе, са жаљењем је одбио финансирање трошкова смештаја учесника фолклорног дела програма. При томе, међутим, није се огранчио од будуће сарадње па је нагласио

да ће Локална самоуправа настојати да изађе у сусрет малобројним Србима у одржавању „Српског дана“.

Иако разговори, вођени са градоначелником Иштваном Мајером, нису уродили плодом, ипак, исход сусрета са првим човеком града Вилања није обесхрабрио организаторе манифестације. Наиме, од Емеше Батори Бок, директора месног Дома културе, организатора приредаба у Вилању, добили су обећање да ће она са својим сарадницима подржати напоре носилаца „Српског дана“.

Иначе, организација тече у најбољем реду и већ сада постоји велико интересовање према приредби на којој ће наступати део КУД-а „Табан“ из Будимпеште, за добро расположење присутних побринуће се Оркестар „Село“ из Ловре, а изненађење припрема и месни Дечји оркестар „Pöttöm“.

Уз културу, наравно, паше и укусно јело, односно, пиће: нема сумње да ће српска гастрономија и вилањска вина „Српски дан“ па и вече, учинити незаборавним!

Предраг Мандић

АКТИВНОСТИ

Самоуправа Срба у Помазу, иако још не зна дефинитивно са колико средстава ће располагати током ове календарске године, ипак, на свом заседању требала је да размотри и донесе важне одлуке у вези са предстојећим програмима. Пошто се приближава датум про-

Самоуправе Срба у Помазу, Чипу и Харкању надају се успешној 2024.

Српске самоуправе у Мађарској и даље испољавају своју видну активност, а о томе сведоче и седнице бираних тела Срба у Помазу, Чипу и Харкању

народносних самоуправа, односно, успеха на конкурсима.

Самоуправа Срба у Харкању је такође конципирала план рада и буџет за 2024. годину. Трочлано бирано тело Срба у овом познатом барањском бањском градићу, предвођено председником Банетом Деспотовићем,

Ангела Верлинг Марфи, Илија Ашабињ и Мирјана Суботин

славе Ђурђевданске храмовне славе, бирано тело Срба је разговор повело и о учешћу у свечаном обележавању Ђурђевдана, патрона светиње, односно, одржавању славског бала. Будући да ове године Ускрс пада на 5. и 6. мај, донета је одлука да се традиционални „Ђурђевдански бал“ у Помазу приреди 11. маја у суботу и то у Дворцу „Телеки-Ватаи“, а за добро расположење присутних побринуће се Оркестар „Село“ из Ловре.

Такође, посебна пажња је била посвећена организацији „Теслиних дана“ у Помазу, граду где је оновремено више пута навраћао и код свог ујака Паје Мандића боравио велики српски проналазач Никола Тесла, један од највећих умова у историји светске науке, посебно електротехнике, творац „новог техничког поретка“. Чла-

нови Помашке српске самоуправе су одлучили да ове године – трећу годину за редом – „Теслине дане“ одрже 17. и 18. маја. Организационе припреме су већ отпочеле и према плановима и овај пут манифестација ће се састојати од предавања, изложбе а биће, наравно, и других програмских понуда за које ће се побринути Културно-уметничко друштво „Опанке“, Хор будимпештанске Српске гимназије „Никола Тесла“ итд...

Будући да се приближава и велики црквени празник Ускрс, бирано тело Срба је изгласало финансијску помоћ за радове на месном српском православном гробљу која се односи на трошкове кошења траве.

На адресу Помашке српске самоуправе пристигла је молба познатог музичара, хармоникаша Крунослава

Киће Агатића који и ове године планира да одржи „Камп хармоникаша“. Чланови српске самоуправе су и овај пут одлучили да материјално подрже приређивање традиционалног табора, тим пре, јер у раду кампа учествују и свирци из Помаза.

Пошто се почетком јуна – паралелно са изборима за Европски парламент – у Мађарској одржавају и мањински, народносни избори, бирано тело Срба је у вези са одређеним тачкама одлучило да о њима расправља на наредној седници, која је заказана за 10. април.

И Самоуправа Срба у Чипу је за собом оставила два заседања. Чланови бираних тела Срба у овом насељу – Мирјана Суботин, Ангела Верлинг Марфи и Илија Ашабињ – посебно су истакли значај освећења зграде обновљеног Српског клуба пред сам крај прошле године, односно, прославу Божића, а такође велику пажњу посвећују и празновању осталих великих црквених празника.

Што се тиче предстојећих програма, на помолу је организовање наступа Српског позоришта у Мађарској, које ће 5. априла извести представу „Тозовац у Мађарској“.

Почетком маја, конкретно 10. ма, лишани месног вртића заједно са школарцима извешће програм поводом Ускрса.

Крајем маја или почетком јуна предвиђа се одржавање научно-популарног предавања историчара Милана Дујмова, а још истог месеца у плану је и приређивање програма под наслом „Диван парти“, а све у циљу дружења, повезаног са кувањем, музиком, плесом, разонодом.

Крај јуна ће, највероватније, протећи у знаку прославе Видовдана и то у друштву глумаца Српског позоришта у Мађарској.

Чланови Самоуправе Срба у Чипу су за сада израдили и прихватили план само до краја јуна, а разлог је једноставан: 9. јуна ће се одржати мањински, народносни избори, па ће се видети коме ће месно српско становништво указати поверење. Оно што је сигурно да ће на изборима кренути и тренутачно тело у саставу: Мирјана Суботин, председник, Илија Ашабињ, потпредседник и Ангела Верлинг Марфи, члан месне српске самоуправе.

Српска самоуправа у Чипу је вољна да организује још више културних приредаба, а њихова реализација зависи од материјалних средстава добивених из централног буџета и путем диференцијалног финансирања

Банета Деспотовић

одлучило је да слично ранијим, и ове године представи део вредности српске културе. Радни план Харкањске српске самоуправе садржи приређивање „Српске вечери“, заједничко представљање са месном Хрватском и Немачком самоуправом у склопу једног бала, бирано тело Срба у овом граду активно ће учествовати и у приређивању Веронаучног кампа Епархије будимске.

Међу плановима Харкањске српске самоуправе се налази и једна екскурсија, коју би Харкањчани волели да остваре у сарадњи са српским самоуправама у Шиклошу и Мађарбоји.

Када смо већ споменули сарадњу Срба из бањског градића са Шиклошанима, онда ваља рећи да је трочлано бирано тело Срба у Харкању спремно да и материјално подржи прославу на Ђунтиру, молебан код гробног места деспота Стефана Штиљановића, које свечано присећање на добротвора и српског светитеља на ходочасном месту Барањаца сваке године одржава се почетком августа.

Такође, материјално и организационо подржаће и празновање светодимитријевске храмовне славе у Шиклошу.

Што се тиче буџета Самоуправе Срба у Харкању, и Харкањчани могу да рачунају на државну дотацију, односно, средства, добивена путем диференцијалног финансирања народносних самоуправа, а што се тиче конкурса, остаје да се види хоће ли конкурси, поднети од стране бираних тела Срба у Харкању, уродити плодом.

Предраг Мандић

Аница Шошић Крунић, Благоје Ристић и Данијела Крунић Ђерђ

Окуљање винара из Барање

Такмичење винара у Мохачу

Жири на тешком задатку

Већ више година трећа субота у марту месецу протиче у знаку такмичења винара и њихових вина у мохачком Српском клубу.

Због петнаестомартовског националног празника и дугог викенда у Мађарској, организатори манифестације – Самоуправа Срба у Мохачу и месна Српска читаоница – предвођењем Радованом Степановом, чланом Мохачке српске самоуправе, одлучили су да традиционалну приредбу уприличе у недељу, 24. марта.

Виноградари из Мохача и околине, врсни произвођачи вина, пред трочлани жири поднели су 30 узорка, међу којима су предњачила бела вина (18), па розе вина (7), а најмање је било црног „божанственог напитка“ (5).

Вина је вредновао трочлани жири предвођен председником Јаношем Хагеном који је нагласио да је оцењивачка комисија била и више него задовољна поднетим узорцима, винима: „Имајући у виду одакле смо кренули пре 24 године и куда стигли, могу рећи да је овогодишње такмичење винара у мохачком Српском клубу изнад сваког очекивања. Вина, која су нам ове године донели виноградари заслужују све похвале. Развој је очигледан као и чињеница да су виноградари научили када и како треба обавити бербу, како да припазе на шећер и киселину. Такође, вредно је истаћи да се нисмо срели са претераним сумпорисањем вина – изузетак је било једно вино. Дакле, општа нам је оцена да су ове године вино-

градари на такмичење донели одлична вина, али оно што је најважније да овде међусобно размењују искуства, једни друге подучавају, деле корисне савете, предлоге.“ – рекао је одушевљено председник жирија Јанош Хаген.

Након што је комисија, одговорна за доношење солемонских одлука, савесно одрадила свој професионални део задатка, уследило је проглашење резултата. Одабрани стручни познаваоци напитка, алкохолног пића које се добија ферментацијом грожђа или грожђаног сока, одлучили су да доделе 10 златних диплома, 10 сребрних и 5 бронзаних плакета. Уз то, сви су добили и плате за две особе.

Великим посебним наградама, овом приликом, могли су се подичити Ладислав Ковачевић и Атила Микоци.

Главни организатор приредбе Радован Степанов, добитник једне сребрне и једне бронзане плакете – који се током вечери доказао и као одличан кувар – био је задовољан како одзивом виноградара, тако и квалитетом вина: „Задовољан сам одзивом виноградара, а и вина

су јако добра. И сам жири је признао да су нијансе одлучивале, пошто су мале разлике биле међу винима. Са друге стране, драго ми је што су се толико њих појавили на такмичењу, разменули искуства, а било је и оних који су дошли само ради дегустирања, дружења, провода.“

Винска забава, након проглашења резултата, настављена је музиком и песмом. Засвирали су чланови Оркестра „Радост“, а лепим песмама, добрим белим, црним и розе каплицама, придружили су се и фини залагаји. Пријатна атмосфера, уз ђаскање и дружење, потрајала је до дубоко у ноћ, а приликом уживања у разним винима, сви су се сложили да је „у вину истина!“

П. М.

Душан Мате и Радован Степанов

Једини представник Мађарске била је Винарија „Сунчана гора“

На Међународном сајму вина на Новосадском сајму

На Новосадском сајму од 22. до 24. марта одржан је први Међународни сајам вина, који је окупио 30 излагача из Србије, Италије и Мађарске.

Сајамску манифестацију, на којој се нашло отприлике 150 винских брендова из поменутих три земље, отворио је др Ненад Иванишевић, покрајински секретар за привреду и туризам, који је након обиласка штандова нагласио следеће: „Овај сајам је значајан за промоцију Републике Србије и АП Војводине. Ово данас јесте, у неку руку, и такмичење винара из Мађарске, Италије и наше земље. Републичка и Покрајинска влада, заједно са секретаријатима, који подржавају овакве манифестације и подизање засада винограда, са Удружењем „Срем-Фрушка гора“, успешно су стигли до тога да сада говоримо о врхунским српским винима. Међутим, ту није крај, јер сада она морају да нађу пут до врхунског тржишта!“ – истакао је Иванишевић, који је боравио и на штанду Винарије „Сунчана гора“ из Чаталије, јединог представника Мађарске.

Ту је високог госта поздравио и винима свог подрума частио Давид Хасановић, саветник за српско тржиште.

Како смо сазнали од руководиоца мађарског штанда, Винарија „Сунчана гора“ (Narhegy Pincészet) постоји од 1976. године и располаже виноградима који се простиру на близу 20 хектара.

„Задовољни смо били организацијом и представљањем у Новом Саду. Сајам је био употпуњен и стручним сегментима: едукацијама и предавањима. Оно што посебно морам истаћи јесте да је важно да што пре и што боље упознамо људе у Србији са нашим мађарским аутохтоним сортама. Нажалост, иако ми у Мађарској имамо добра вина, мађарских аутохтоних вина нема баш на српском тржишту. Баш зато, ми морамо много да улажемо како бисмо љубитеље вина у Србији упознали квалитетом мађарских вина. Са друге стране, постоји проблем увозења вина у Србију, која није чланица Европске уније. Пошто се ради о трећој земљи, уколико би рецимо мање винарије желеле да увезу своја вина у Србију, драстично би им се повећале цене због такси, тј.

њима је јако тешко. Што се наше винарије тиче, она постоји дванаест година, међутим, вински подрум је изграђен 1976. године. Наравно, због тла које окружује Чаталију, „Кадарка“ је она која доминира. Мађарски писац Ђула Круди, који је такође волео вино, оновремено је рекао: „A Kadarka legyen a bor nál is borabb!“ што би у преводу гласило: „Кадарка треба да буде од вина највинастија, најбоља!“ Сматрам да иако многи познају „Кадарку“, ипак, није довољно позната и требала би да се нађе на столловима широм света. На томе ћемо радити. Иначе, ми смо винарија средње величине и баш зато није нам циљ да се свугде нађемо, већ пре свега, у већим

градовима Војводине, Србије, где ћемо помоћу наших партнера, људе научити каква су заиста мађарска вина. Квалитетна и питка. Треба посебан нагласак ставити на преношење информација о историји гајења винове лозе, о вину и уопште винској култури!“ – рекао је за наш лист Давид Хасановић, који је додао да су на Новосадском сајму обавили доста успешних разговора, а упућен им је позив да учествују на Палићким винским свечаностима у мају, односно, Међународном фестивалу вина Интерфест, највећем винском догађају у региону и једној од најважнијих манифестација у Новом Саду, која ће се као тродневна приредба ове године одржати од 20. до 22. јуна.

П. М.

ЗАБАВА

Плесачнице у Сегедину и Десци

Сада већ давне 1998. године у Сегедину је отворен Дом народности у којем од тада датирају „Балканске плесачнице“. Један од најпопуларнијих и најстаријих програма, који красе ову кућу разноликости, управо је пројекат „Balkan dance house“, у којем су своје место нашли и чланови Културно-уметничког друштва „Банат“ из Деске, предвођени Перицом Дунајем.

Био је то начин да се српска, али и бугарска, грчка и друге националне мањине окупе и развијају свој национални идентитет. Покушај је био да се и на овај начин, кроз различите активности, допре до сваког припадника националне мањине. У почетку овог пројекта финансијску подршку дале су српска, грчка и бугарска заједница,

док се данас исти пројекат „Дом народности“ финансира из конкурса.

„Наследио сам улогу у овом пројекту, пре доста година, од мог руководиоца Кристифора Брцана. Циљ је био да направимо игранке које су интересантније, да укључимо што више људи, да им буде забавно, да и друге нације виде колико ми уживамо у својој култури, играма. Трудим се да организујем игре које ће одговарати људима који долазе. Јако се радујем да видим људе које, иначе, слабије срећем, старије чланове заједнице, али и друге људе из других заједница. Данас смо играли игре из Баната, Левча, Шумадије, Лесковца, Пчиње, јер желимо да до максимума искористимо све могућности које смо добили од Дома народности. Често ми у раду

помаже и Оркестар „Банат“, али и чланови првог ансамбла који ми асистирају. Одувек нам је било драго да имамо сарадњу са Домом народности, јер организују лепе програме за мањине и јако смо задовољни што смо део њихових културних дешавања. Трудимо се да само појачамо ову сарадњу.“ – рекао нам је после плесачнице Перица Дунај, уметнички руководиоца КУД-а „Банат“.

Плесачнице су, иначе, бесплатне за све оне који желе да дођу и опробају се у балканским играма, али сада, због све мање средстава, сви они коју дођу, могу дати своју донацију за будуће организовање и одржавање оваквог вида дружења. Садашњи пројекат траје до јуна месеца, па сви они који су заинтересовани морају пожурити на игранку, али без страха, јер је

циљ да се игранке наставе већ од септембра месеца. У међувремену, заинтересовани се могу прикључити и „Балканском плесном кампу“ који ће се одржати у јулу месецу, где ће наша заједница добити свој дан за приказивање свих вредности које нас чине поносима. Да Перица Ду-

нај, Оркестар „Банат“, као и чланови првог ансамбла никад не мирују, доказује и игранка коју су одржали два дана касније у свом селу, Десци. У организацији месног Сеоског дома и градоначелника села Ласла Кираља, у оквиру васкршње прославе, у један део богатог програма, уврштена је и музика и игра српске националне мањине. Играле су се игре из Баната и Лесковца, које су привукле многе симпатизере и љубитеље српске игре из овог малог села. Највише је наравно било деце, која све масовније присуствују оваквим игранкама, што показује да се у оквиру часова фолклора у српској школи и забавишту, веома води рачуна о младим нараштајима и њиховој будућој улози у самом друштву.

Сања Симулов

Ускршњи бал у Сантову

познати инструменталиста и члан Великог народног оркестра РТВ Војводине.

У месном Дому културе преко 300 људи се веселило, певало и играло, повило заједничко коло. Многима је вече било улепшано вредним поклонима, наиме, захваљујући томболама, продатим на лицу места, добар део гостију постао је богатији вредним наградама. Томболе је током вечери, са својим пријатељима из ансамбла продавала Ивана Галић, која се пре четири године прикључила КУД-у „Весели Сантовчани“: „Драго ми је што смо све томболе успеле да продамо. Вече је заиста лепо, атмосфера је одлична. Лично сам мислила да ће мање људи бити, међутим, изненадило ме је колико се људи скупило. Забава је, тако мислим, заиста успешна.“

Кристофер Мартин Ласло, уметнички руководиоца ансамбла, такође, није крио своје одушевљење: „Ускршњи бал у Сантову мислим да има традицију стару преко тридесет година. Увек смо настојали да доведемо врсне уметнике. Тако је било и за време Миће Јанковића, чувеног хармоникаша из Новог Сада, а тако је и са-

да када је са нама Радован Марић. Ево, и ове године, многи су дошли и то нас радује. Што се тиче прихода од томбола, ми ћемо цео приход уложити у путовање на Међународни фолклорни фестивал у Варну, Бугарску. Искрено се надам да ћемо провести незаборавне дане у највећем граду северне Бугарске на Црном мору.“

Душан Которчевић из Ловре је други пут у животу боравио у Сантову: „Још давне 2004. или 2005. сам боравио у Сантову на једном такмичењу у рецитовању. Треба знати да ја највише на свету волим своју Ловру, међутим, осећај који тамо доживљавам, осетио сам још у Десци, односно, сад у Сантову. И баш ми је мило што вечерас овде славим са Сантовчанима и њиховим гостима.“

Богдан Сабо из Будимпеште, чији корени потичу из Сантова, увек се радо враћа из главног града у вољено Сантово: „Признаћу искрено, не сећам се колико пута сам био на „Ускршњем балу“ у Сантову. Међутим,

желим нагласити да сам ја цело своје детињство провео у Сантову! Моја мама је одавде и чим нам се указала прилика, ми смо увек сели на аутобус и дошли у Сантово. Тако да од малених ногу долазим овамо на балске приредбе, па тако и на „Ускршњи бал“. Некада се он одржавао у свечаној сали за свадбе – волели смо и тамо да одлазимо, као што и овамо волимо да долазимо, јер се срећемо са старим пријатељима из Будимпеште, Печуја, Сегедина итд. Увек је добро вратити се у Сантово! Свако ко проведе бар мало времена у овом селу, сигуран сам да ће се вратити поново, а тако је и у случају са „Ускршњим балом“.

Веселење је трајало до ситних сати када су и последњи гости напустили објект који је и ове године послужио за праву забаву, незаборавну фешту. И најаву да ће се ова традиција, тј. приређивање „Ускршњег бала“ у Сантову и догодине наставити.

П. М.

У организацији Културног удружења „Весели Сантовчани“ на челу са Евицом Чатић Козић, Јадранком Ђурић и Кристофером Мартином Ласлом, 31. марта, на први дан Васкрса по грегоријанском календару, у сантовачком Дому културе одржан је „Ускршњи бал“.

Можда ни сами Сантовчани не знају тачно, по који пут је приређена традиционална манифестација коју је поздравним речима отворио Кристофер Мартин Ласло, уметнички руководиоца ансамбла.

Уследила је, затим, целовечерња забава приликом које се за добро расположење гостију побринуо Оркестар „Село“ са вокалним солистом Николом Скорићем, а Ловранима се са својом нераздвајом хармоником придружио и маестро Радован Марић,

Успеси наших спортиста

Каратиста Никола Ђорђевић двоструки шампион Мађарске

вациони елементи младог Николе Ђорђевића из Деске да пре осам година, уз подршку својих родитеља, крене на први карате тренинг, да би сузбио своје дечачке враголије и вишак своје енергије каналисао у рационалније правце. Из уже породице нико се није бавио активним спортом, но, име деде Миливоја и баке Мирославе, односно, оца Бранимира, познато је у кругу фолклораша.

Временом, Никола је са каратеа прешао на чудно и паралелно почео да игра у децијем фолклорном ансамблу КУД-а „Банат“ и Фолклорном друштву „Тиски цвет“, а већ као основношколац вијао је и фудбалску лопту у дешчанској спортској хали, као регистровани играч месног спортског клуба. Физичке предиспозиције искористио је, дакле, максимално, а уложени труд, издржљивост, утрошено време, и не у последњем реду развој физичког и менталног склопа, сада доносе прве озбиљније резултате.

Никола се, после две године тренирања чудно, вратио каратеу и сада тренира вадорију стил код „мајстора“ Чабе Ердеија, а први велики резултат постигао је већ у другој години зајед-

ничког рада: постао је државни првак у категорији такмичара до 14 година старости.

„Никола располаже многим особеностима, карактеристикама и способностима неопходним за бављење спортом или другим физичким активностима. Има добру координацију покрета, добар осећај ритма и одговарајућу снагу у односу на свој узраст. На тренинзима, помоћу ових предиспозиција, брзо можемо да напредујемо у проширавању технике покрета како ногу, тако и руку приликом удараца или одбране. На овогодишњем државном такмичењу у Карталу, Никола се поново истакао у ката техници, што значи, у приказу вежбе састављене од скупа покрета различитих типова напада и одбране под идеалним условима, дакле, у борби „са замишљеним противником“. Задовољан сам оствареним успехом, очекивали смо медаљу, али злату се посебно радујемо. Истину за вољу, Никола два пута недељно тренира, али одбрана титуле државног првака доказује његов таленат“, рекао је за наш лист Чаба Ердеи.

На државном такмичењу у категорији до 14 година старости учествовао је 13 каратека, а неуморни млади Дешчанин, са наранџастим појасем око струка и овог пута био је непобедив – беспрекорно изведеном вежбом, једногласном одлуком жи-

рија, успео је да одбрани титулу првака државе.

„На сваком тренингу пре такмичења дуже смо вежбали него иначе; исправљали смо покрете и ногу и руку. Неколико пута сам се јако уморио, поготово, када смо један покрет понављали и по десет пута. Чаба „бачи“ је јако добар тренер, много сам научио од њега и баш зато сам и постао сигурнији у покретима. Нисам имао велику трему, али током оних четрдесет секунди трудио сам се да се сконцентришем и да прикажем вежбу најбоље што могу. Велика је разлика између тренинга и такмичења, али мени се највише свиђа то, што научиш како да се одбраниш или нападнеш, а да свог противника не повредиш“, рекао је двоструки шампион Мађарске, чији је следећи циљ освајање зеленог појаса.

Миленко Радић

Никола са породицом

Једна од најпознатијих и најраспрострањенијих борилачких вештина у Мађарској је карате, вештина борења без оружја, али мало њих знају да је карате много више од пуке могућности самоодбране, он представља пут ка сједињењу психо-физичких максималних достигнућа појединца. Млађе каратеке то и не занима баш толико, њима је ова врста самоодбране привлачна првенствено као визуелна појава; у покрету сконцентрисана снага, брзина, прецизност, одлучност што, коначно, доводи до успешности.

Засигурно, неке од наведених способности, односно сама хиперактивност, којом располаже, били су моти-

Не одустајем од циља

Вештина малишана, док гледају филмове Краљ Артур или Три мускетара, из све снаге навијају за главне јунаке и у исто време им се диве због необичне вештине којом владају и њихове спретности у мачевању. Понеко и сањари или себе замишља како је један од њих. Појаве се у таквим филмовима и девојке које су баш као и мушкарци, једнако веште, а понекад и боље у тим витешким борбама. Неке сањају, а неке такав спорт утјаку у свој живот.

Овамо спада и Ана Парезановић, гимназијалка са Трга ружа, ученица 11. разреда у „Тесли“ у Будимпешти.

Све је почело када је имала седам година. На мамин предлог, Марија Ана је почела да тренира мачевање. За почетак, то је био наговор на пробни тренинг, а од тог тренинга траје сарадња и дружење са њеним тренером Данилом Перовићем, који ју је у мачевалачком клубу „Силни“ тренирао све до њеног одласка у Будимпешту. Тај први тренинг и сусрет са овим спортом, био је љубав на први поглед. Сада, у Будимпешти тренира у клубу „Хонвед“.

О томе колико је Марија Ана заволела мачевање, говори и податак да му је остала верна ево већ 11 година и како сама каже, нема намеру да престане. Наравно да са седам година ни-

је знала колико је спорт важан и колико ствари може да се научи кроз спорт, као ни то колико је здраво бити физички активан. Била је исувише мала за такве закључке, али родитељи су били ти који су је усмеравали и давали јој безрезервну подршку. Сада схвата колико је све то битно и сада им је захвална што су је понекад и терали да оде на тренинг.

– Десиле су ми се кризе пар пута, када сам пожелела да престанем да тренирам. Први пут када сам имала око 10-11 година. Била сам баком и деком на Златибору и тамо је био одбојкашки камп, на коме су биле моје другарице. Тада сам пожелела исто што и оне. Али после недељу дана, док сам била на припремама за мачевање, помислила сам како су то биле најбоље припреме у мом животу.

Тренинзи су иначе захтевни и трају по 2-3 сата, али као што је Марија Ана имала упориште у Мачевалачком клубу „Силни“, код свог тренера Перовића (сада је то клуб „Партизан“), тако јој сад у „Хонведу“, подршку пружа и охрабрује је тренер Андраш Петерди, који неретко са њом, пре или после редовног, ради и индивидуалне тренинге.

– Од када сам се преселила у Будимпешту, у школу идемо само преподне

(за разлику од Србије где имате две смене), тако да слеподне имам времена за тренинг. У школи сам од 8 до пола 2.3. После долазим у дом да одморим, онда следи тренинг и после тренинга учим. Сваки дан тренирам по два и по, три сата.

Парезановићка је могла да бира између мача, флорета и сабље, и одабрала је мач. Објашњава нам да и ту постоји више категорија, али за европска и светска првенства, у складу са узрастом, постоје 3 категорије: кадети (до 17. године старости), јуниори (до 20. године) и сениори (преко 20. година). Она припада јуниорима.

Бављење овим спортом и такмичења су је свакако водила на путеве ван Србије и Мађарске, тако да је она имала прилику да се упозна са различитим људима, културама и обичајима и то све захваљујући мачевању. Освајала је бројне турнире по Србији, као и државна првенства више година заредом. Прошле године је у Суботици на Државном првенству у мачевању освојила 1. место у јуниорској категорији, а освојила је и 3. место међу кадеткињама. Редовно наступа на европским и светским првенствима.

Током радне недеље, поред слободног времена (којег има јако мало), радну недељу користи за тренирање и школу, а викенде проводи са цимеркама, пријатељима или на такмичењима.

– Још одмалена желим да одем на Олимпијске игре. Ту жељу имам и са-

ПОРТРЕТ

да. То ми је највећи циљ. Захвална сам тренеру Андрашу Петердију и мојим родитељима који су ми безрезервна подршка и ту су увек за мене да ме охрабре и подрже. Бодрили су ме и у оним тренуцима када ми је било тешко, када сам хтела да престанем да тренирањем. Увек су ми говорили да не прекидам, да ћу се покајати ако напустим све, јер сам у све ово уложила огроман труд и време. И љубав. Захвална сам им на томе. Били су у праву – каже Марија Ана и наставља својим путем. Корача, верујемо, ка Олимпијади.

Драгана Меселција

ПРИЗНАЊА

Предлој Српске православне црквене општине у Вашархељу

Признање „Захвалност града“ додељено иконописцу Шандору Јосаију

Петнаестог марта, поводом државног празника, годишњице избијања мађарске револуције (1848–1849) у Вашархељу су додељена разна градска признања заслужним грађанима, а међу њима, на предлог месне Српске православне црквене општине, на челу са протонамесником, Светомиром Миличићем, одличје „Захвалност града“, у свечаним оквирима уручено је и господину Шандору Јосаију, иконографу и ликовном уметнику.

Према образложењу, награда се додељује за рестауравање црквених утвари месног српског православног храма и за даровање икона, односно позлаћеног крста.

Једно од два признања „Signum Urbis Honorantis“ ове године додељено је Вама. Да ли сте задовољни?

– Знате, изузетно ме инспирише ова грана уметности, зато и никада нисам имао времена да се обазирем на спољашњости, па чак ни на награде. Међутим, прегазивши осамдесету, неминовно, човек своди рачуне и запита се: да ли је дошло време да град ода захвалност и на неки начин призна целовековни труд? И управо зато ми је драгоцен ова награда, јер долази из миљеа којем у потпуности припадам; и као грађанин овог насеља и као члан заједнице која ме је предложила за награду, јер је сматрала да сам достојан да је добијем.

Једанаест година сам члан Месне српске православне црквене општине у којој се јако добро осећам, јер су ме свесрдно прихватили, као најближег брата. Додуше, морам да додам да та искрена братска љубав произилази из моје неизмерне привржености према уметности.

Када сте почели да се бавите ликовном уметношћу?

– Одмалена ме је занимала ова грана културе, наике, био сам љубопитљив како настаје неко уметничко дело. Из радозналости, као основношколац похађао сам кружок цртања, где

сам основе савладао од изузетног наставника. Такође ме је занимало моделарство, састављање разних летица, бродова, али да би се дошло до финалног продукта, требало је научити основе технике резбарена. Од ораховог дрвета сам створио мој први, по мом суду један од најбољих радова – замишљени женски акт, али убрзо је нестало, што ме је најпре разљутило па сам, из пркоси, одлучио да ћу целом свету доказати каквим то уметничким способностима располажем. Почео сам се бавити и бакрорезом, наике, мој првобитан занат је механичар медицинске и лабораторијске опреме. Од 1968. године радио сам у Јужноалфелдској фабрици порцулана где сам поправљао инструменте којима су уметници украшавали порцулане. Након пола године, нас петорица боравили смо у бугарском граду Разграду на четворомесечној пракси, где смо од тамошњих колега много новог научили. Током четвородневног излета у Софији, шетајући улицама главног града опазио сам Цркву Свете Софије и без размишљања ушао у њу, где је управо била у току света литургија. Неописив осећај ме је обузео видевиши ту раскошну лепоту која је владала ентеријером храма, чему је, певање хора, који је пратио богослужење, употпунило моју зачуђеност. Никада у животу, до тада, нисам чуо, нити видео нешто слично. Ту сам се ја први пут срео са православљем.

Ова прва инспирација је довела до тога да почнете да се бавите иконописањем?

– Не, тада још уопште нисам имао појма како да се односим према овим новим сазнањима. Почетком 80-их година, на једном будимпештанском божићном сајму, упознао сам једну особу, која ме је подстакла да се опробам и у том жанру. Научила ме је како треба насликати икону и која правила треба испоставити приликом осликавања иконе. Ни помислио нисам да ћу своје прве радове продати још пре него што будем стигао кући, али, на

савет мога мајстора, свратио сам до неке радње, где су откупили иконе. Добио сам за њих читаву једногодишњу плату! Од тада сам насликао небројених икона од којих сам многе и поклонио, за неке добио и хонорар, али, ни данас не знам право објашњење одакле све то извире из мене.

Колико сте времена могли да одвојите за уметничко стварање?

– Пошто сам био запослен у Фабрици порцулана, разуме се, овом задолжству сам могао да се посветим после завршетка радног времена. Поред иконописања бавио сам се и вајарством о чему сведоче: рељеф у Мохачу, фонтане у Естергому, Вашархељу и Немачкој, керамички рељеф у Сексарду или табла са уличним натписом у холандском граду Зандаму. Неким радовима сам морао посветити и више месеци, али био сам увек истрајан. Данима сам припремао и прецизирао скице, смишљао целокупни процес рада на делу. Утрошено време, наравно, зависило је и од самих димензија уметничког дела.

Разуме се, после одласка у пензију све је постало лакше. Тада сам почео

да организујем и да одржавам летње иконописачке кампове у Вашархељу, на којима сам имао и по тридесетак полазника. Предавао сам иконописање на високој школи у Немачком Рен-Грабфелду, излагао сам у многим градовима у Мађарској, као и у немачком Бад Кисингу. Било је тесних и тешких тренутака, али сам увек успео да наруџбине завршим на време.

Пре једанаест година прешли сте у српско православље. Какву улогу су играле у томе иконе?

– Никада нисам био прави верник, истини за вољу, оновремено сам крштен у католичкој цркви, али нисам јој био приврженик. Међутим, приликом отварања изложби икона, један мој колега и добар пријатељ, више пута ми је приговорио; како могу да сликам иконе, а да нисам припадник православне вере. И, искрено речено, ту сам био потпуно затечен! У договору са нашим цењеним парохом, протојерејем Павлом Капланом, пре једанаест година, уз посредовање моје ученице, Олге Шпангберг, прешао сам у српско православље и постао члан ове наше мале, али изузетно добре и активне црквене заједнице у којој се јако добро осећам и за коју настојим да учиним колико год могу. Како је наведено у образложењу за доделу награде доста тога сам успео да рестаурирам, настојим да наш храм, у који све више посетилаца долази, буде све лепши, да иконе делују освежавајуће, да храм чине живим. Више пута сам приређивао изложбе икона у храму, пропацирајући на тај начин нашу светињу, која од завршетка велике реконструкције сјаји као бисер у центру града.

Чиме се тренутно бавите у Вашој радионици?

– Имам наруџбину за капелу у Културном центру „Коло“ у Морахалому, за новосентивански српски православни храм, након рестаурације крста, сада радим на рипидама, а ту су и иконе из Деске, које такође чекају на рестауравање. Јако волим свој „посао“, и поносан сам што ме и дан данас траже да помогнем, да урадим нешто, што ја са великим задовољством прихватам и трудим се да задовољим очекивањима.

Миленко Радић

Српске судбине током револуције 1848/1849. године (97)

ФЕЛТОН

Страдање јарковачких Срба

Свештенике Георгија Векецког и Душана Вукоњанског најпре крваво ишибаше grubим бичем од бивоље коже и обесише насред трга. Српска црква је запаљена, а цивили су крвнички мучени и убијани

Мало тишим, готово поверљивим, завереничким гласом настави Кошутов официр Јован Дамјанић: - Видите, заставниче, мени не пада на памет да мењам своје презиме, као што то, засигурно неће учинити ни капетан Лајнинген, а дакако, ни ваш имењак, комесар Вуковић!

- Разумем, господине пуковниче! – одушевљено закликта Вилински и војнички поздрави свог команданта.

Док су они тако разговарали, мађарски хонведи силно се окомише на Јарковчане. Свештенике Георгија Векецког и Душана Вукоњанског најпре крваво ишибаше grubим бичем од бивоље коже и обесише насред трга. Српска црква је запаљена, а цивили су крвнички мучени и убијани. Девојке и жене немилосрдно су силоване, а мушкарци, старци и деца премлаћени, избодени, посечени.

Сава је хладнокрво посматрао све те паклене призоре. Обузе га силан гнев и дивља срџба. Био је дубоко разочаран у јарковачке Србе. Све његове тајне наде биле су те ноћи потпуно

изјаловљене. У њему не затитра срце, био је хладан и одсутан. „Сами су криви! Проклети преваранти и издајници!”, жести се. Но, тада се пред њим одједном указа подивљали хонвед из Друге регименте. Јаросни војник подигао је у вис наглавачке окренуто дете. Његове каљаве руке држале су чврсто танке беле ножице. Дете је врштало, беспомоћно се клатило и увијало од страха и бола. Сава се згрози, па му притрча. „Шта то радиш, животињо?”, продера се Вилински. Тада до њих дотрча и каплар Пал Ошват како би спречио свирепу убиство: „Шта ти је скривило то дете, бедниче?”

Пијани хонвед заурла грдно псовку, снажно од себе одгурне и Вилинског и Ошвата, па оштрим сечивом дугачког бајонета распори дете.

Сава хтеде да га удари, али у исти мах на њега нарушеше још петорица хонведа из Другог пука. „Шта се ти петљаш у наш посао? Око за око, зуб за зуб! Пусти да поштено обавимо свој задатак. Будеш ли нам сметао и тебе ћемо убити!”

Сава устукну. Пође према реци Брзави да умије лице, да се малко освежи. После пар корака поврати од мuke. Грдно опсова Бога и сав тај ђавољи свет. У свом очају и бесу дограби чутуру препеченице, па је наискап испразни. Тетурајући се пође даље и неприметивши стуб за плетење аласке мреже, удари главом о њега. Потече крв по лицу, затетура се и изгуби свест.

Пролазише дани а Сава Вилински још увек није могао да схвати сву ту бруталност коју је у тој несрећној банатској паланци видео.

За своје заслуге приликом одбране Сентомаша Василије Вилински је унапређен у чин мајора. Крајем децембра 1848. године, коначно одлази у Митровицу, својој вољеној супрузи. Једва преживи најпре онај преображењски, потом и малогоспојински напад на Србобран, а током паклених борби и тешког пораза српске војске код Бечеја, управо на Михољдан, замало да настрада.

Само који дан пре бечејског неуспеха

био је очевидац свечаног чина предаје заповедништва над српским устаничким јединицама. Уочи празника Светог апостола јеванђелиста Јована Богослова, вожд Ђорђе Стратимировић је без икакве горчине у души уступио команду генералу Стевану Шупљикцу. Заузврат војвода га је поставио за команданта дела војске у Бачкој, а његовог млађег брата Теодора узео је за свог ордонанса. (...)

Драгомир Дујмов

Храм Вознесења Господњег у Јарковцу

Једни (о) другима

Панел о савременој мађарској поезији у Београду

Са жељом да се размена и саопштавање поетског садржаја – без обзира на то долази ли у виду међупоетичких, транснационалних, трансгенерацијских итд. прожимања, остварује ли се у дијалогским сусретима или (јавним) читањима – истакну независно од све чешће тржишно управљане економије пажње у медијасфери, овогодишње – Светски(е) дан(е) поезије чине приређивања основних облика сусрета: јавних читања, немодерираних разговора између аутора, и отварање ка суседној, великој и рецепцијски недовољно приближеној мађарској песничкој традицији.

Једни (о) другима рачуна на размену блискости и размену разлика, савсим једноставно стоји у закључном делу осврта на најмлађу мађарску лирику Бајковити пејзажи трауме Роланда Орчика, једног од гостију фестивала: „Разлике могу проузроковати одступање, али исто тако могу бити и инспиративне” (Агон бр. 26, јан–феб–март 2014).

Поводом обележавања „Светског дана поезије” у организацији Одељења за културу Амбасаде Мађарске Колегијум Хунгарикум и Културног центра Београда, 21. марта у Галерији „Артгет”, уз учешће познатих пе-

сника и преводаца као што су Арпад Колар, Роланд Орчик, Ана Терек, Марија Шимоковић, Сандра Буљановић Симоновић, односно, Марко Чудић, који је овом приликом био модератор, одржан је панел „Шта (не) знамо о савременој мађарској поезији?”

Приликом форума истакнуто је да војвођански мађарски књижевници (који се баве и преводаштвом са мађарског на српски, односно, са српског на мађарски језик), не треба да потцењују себе, већ треба да буду поносни на културу којој припадају.

На панел дискусији било је речи и о дечјој поезији, па и српској књижевности: „Што се тиче савремене српске књижевности, изузетно су узбудљиви и романи и поезија – српска књижевност је веома смела. Веома је склона експериментисању, то је практично почело да јача у двадесетом веку, почевши од авангарде, међутим, и касније је приметна та одлика српске књижевности”, рекао је Роланд Орчик, песник и преводац, иначе,

ађункт Катедре за славистику Сегединског универзитета, чија су области истраживања српска књижевност 20. века, савремена српска књижевност и мађарско-српски књижевни односи.

Током приредбе уприличено је и јавно читање поезије учесника манифестације, а оно што веома радује јесте да се у возилима јавног градског превоза, у избору др Марка Чудића, хунгаролога и предавача на Филолошком факултету у Београду, све до 11. априла, Дана мађарске поезије, могу читати преводи и прелеви поезије Шандора Петефија, Ендреа Адија, Ђуле Јухаса, Арпада Тота, Фриђеша Каринтија, Атиле Јожефа и Миклоша Раднотија. И на тај начин је љубитељима лепе писане речи обезбеђено јединствено читалачко путовање у суседну културу.

Извор: www.kcb.org.rs и www.Collegium Hungaricum Belgrad | [Collegium Hungaricum Beograd | Belgrade | Facebook](https://www.facebook.com/CollegiumHungaricumBelgrad)
Слика: Филип Олћан

Светски дан поезије прогласио је УНЕСКО 1999. године, а Културни центар Београда је две године касније, у сарадњи са песникињом Дубравком Ђурић – ослањајући се на сопствену и укупну традицију организације песничких програма у Београду – започео манифестацију, посвећену савременој поезији, која је врло брзо прерасла у међународни песнички фестивал, који се организује сваке године, 21. марта.

Сваке године, фестивал носи нови тематски предзнак; у овогодишњој нотацији и са жељом да се истакне дискурзивно својство поезије – њена нематеријална разменска вредност – Светски дан(и) поезије реализован је под мотом Једни (о) другима.

НЕВЕН

Дан отворених врата у ловранској школи

У суботу, 23. марта 2024. године у Српској школи „Никола Тесла“ у Ловри одржан је Дан отворених врата. Тог дана родитељи

деце која већ похађају нашу школу, али и сви заинтересовани могли су да присуствују часовима и ближе се упознају са начином рада школе,

предметима који се уче, начином на који се обрађује наставни садржај и запосленим педагозима у њој. Дан је протекао у радној, али веома пријатној атмосфери. Педагози су одржали часове из свих предмета који се изучавају у школи, како би родитељи могли да виде напредак своје деце из одређених предмета који их занимају, али и да се упознају са начином одржавања часова у вишим разредима. То је нарочито било интересантно родитељима чија деца од наредних година треба да

крену у више разреде. Дан отворених врата је завршен конструктивним разговорима између родитеља, запослених у школи и деце. Још једном смо потврдили да се у нашој школи гаји добра, породична атмосфера која је у сврси напретка деце и развијања свих њихових компетенција.

Са задовољством можемо да кажемо да су врата наше школе увек отворена, а родитељи и деца у њој добродошли.

Радослава Мазалица

Спортски викенд народносних средњих школа у Ђули

Женска одбојкашка екипа је 23. марта под вођством тренера Естер Лутер и мушка фудбалска екипа, под вођством тренера и професора Милоша Ристића, Српске гимназије „Никола Тесла“ у Будимпешти кренуле су на спортско такмичење за народносне средње школе. Сусрет је организовао, по трећи пут, Уред премијера Владе Мађарске, а домаћини су били Румунска основна школа, гимназија и колегијум „Никола Балческу“.

Присутне је поздравио Миклош

Шолтес, државни секретар за везе са верским заједницама и народностима при Уреду премијера. Након поздрављања, одиграна је пријатељска утакмица између екипе састављене од чланова Уреда премијера Владе Мађарске и представника државних народносних самоуправа, и екипе састављене од учесника. Вече се завршило са представљањем и програмом народносних школа. Представници наше школе одиграли су Ужичко коло и Шесторку, а потом отпевали српску народну песму „Тамо далеко“.

У суботу су се одиграле све утакмице. Осам екипа је учествовало на Спортском викенду: Српско забавиште, основна школа, колегијум, гимназија и библиотека „Никола Тесла“, Немачка народносна гимназија и колегијум у Будимпешти, Румунска основна школа, гимназија и колегијум „Никола Балческу“ у Ђули, Хрватски вртић, основна школа, гимназија и ученички дом „Мирослав Крлежа“ у Печују, Образовни центар „Валерија Кох“ у Печују, Гимназија и колегијум „Фридрих Шилер“ у Пилишвер-

швару, Словачко забавиште, основна школа, гимназија и колегијум у Будимпешти и Словачка гимназија, основна школа, забавиште и колегијум у Бекешчаби.

Женска одбојкашка екипа Српске гимназије „Никола Тесла“ одиграла је укупно пет утакмица, од којих је победила свих пет и тиме освојила златну медаљу. Нина Вулета, капитен екипе, изјавила је следеће: „Искуство је било феноменално. Играле смо пет утакмица, али се све исплатило када смо победиле и добиле злато. Сматрам, да без наших фудбалера, не бисмо победиле, јер смо, од свих противника, имале најбоље навијаче. Поред утакмица, дружење са осталим школама такође је било интересантно. Дружили смо се са свима и није нам било досадно. Веома сам поносна на нашу екипу и драго ми је што смо представили у оваквом добром светлу нашу Српску школу.“

Моји утисци су били слични. Наиме, Спортски викенд народносних школа ме је обогатио на разне начине. Стекла сам нова искуства, постигла до тада немогуће циљеве и доказала сам себи да стварно, ништа није немогуће, само треба да се понавља и понавља, док на крају не успе. Такође сам упознала много нових пријатеља, разних мањина, од којих сам такође пуно тога научила. Јако ми је драго што ми се пружила могућност да учествујем на овом такмичењу, и то са најбољом екипом на свету. Једва чекам следећу годину, па да се опет сретнем са мојим новим пријатељима и да се вратим још боља и јача, спремна за још једну победу.

Сара Дахан, 10/а
Српска гимназија „Никола Тесла“
Будимпешта

Самоуправа Срба у Мађарској објављује:

Конкурс за финансирање школских програма, манифестација и пројеката који имају за циљ неговање српског језика, културе, традиције и обичаја

Рок за пристизање конкурса у Канцеларију (рок за предају на пошту): 10. април 2024. године

Конкурс се може предати лично или путем поште.

Адреса: Самоуправа Срба у Мађарској, улица Микше Фалка број 3, 1055 Будимпешта (1055 Budapest, Falk Miksa u. 3)

Услови и правила конкурса у целини се могу видети на веб страници Самоуправе Срба у Мађарској www.szerb.hu под насловом: „ A Szerb Országos Önkormányzat támogatások rendjéről szóló szabályzat”)

Документација која се прилаже уз конкурсну пријаву: Формулар за подношење конкурса може се преузети на веб страници Самоуправе Срба у Мађарској www.szerb.hu под насловом: „ A Szerb Országos Önkormányzat támogatások rendjéről szóló szabályzat”-прилог број 1.)

Конкурс се објављује у следећим медијима:

- веб-страница Самоуправе Срба у Мађарској (www.szerb.hu)
- Српске недељне новине

Детаљне информације могу се добити од Викторије Ковач, конкурсног референта (понедељак-четвртак 9.00-15.00 часова, петак 9.00-12.00) на тел. 1/331-5345.

Резултати конкурса се објављује у следећим медијима:

- веб-страница Самоуправе Срба у Мађарској (www.szerb.hu)
- Српске недељне новине

Право подношења пријаве на конкурс имају:

- према тачки 15. § 2. Закону о народностима српска народносна удружења

- према тачки 16. § 2. о Закону о народностима српске народносне фондације

- непрофитна друштвена предузећа (д.о.о.) у чијем се делокругу налази неговање српског културног наслеђа

- српске васпитно-образовне институције и институције Самоуправе Срба у Мађарској

- физичка лица, држављани Мађарске и физичка лица која имају стални боравак на територије Мађарске који су припадници српске заједнице у Мађарској.

- Црквене општине Српске православне епархије будимске.

- Конкурсни пројекат треба да има за циљ очување и неговање српског језика и популаризацију наставе на српском језику.

- Програми, манифестације могу бити на нивоу школе, одељења, забавишта, насеља, региона.

Начин исплате средстава:

предфинансирање

Конкурсне пријаве ће разматрати Одбор за културу Самоуправе Срба у Мађарској.

Додељени износ по конкурсима минимално 50.000 (педесет хиљада), максимално 500.000 (петсто хиљада) форинти годишње.

Самоуправа Срба у Мађарској

Самоуправа Срба у Мађарској објављује

Конкурс за финансирање пројеката Срба у Мађарској у 2024. години

Рок за пристизање конкурса у Канцеларију (рок за предају на пошту): 10. април 2024. године

Конкурс се може предати лично или путем поште.

Адреса: Самоуправа Срба у Мађарској, Улица Микше Фалка број 3, 1055 Будимпешта (1055 Budapest, Falk Miksa u. 3)

Услови и правила конкурса у целини се могу видети на веб страници Самоуправе Срба у Мађарској www.szerb.hu под насловом: „ A Szerb Országos Önkormányzat támogatások rendjéről szóló szabályzat”)

Документација која се прикључује уз конкурсну пријаву: Формулар за подношење конкурса може се преузети на веб страници Самоуправе Срба у Мађарској www.szerb.hu под насловом: „ A Szerb Országos Önkormányzat támogatások rendjéről szóló szabályzat”-прилог број 1.)

Рок за доношење одлуке: у року од 30 дана од истека рока за предају конкурса

Конкурс се објављује у следећим медијима:

- веб-страница Самоуправе Срба у Мађарској (www.szerb.hu)
- Српске недељне новине

Детаљне информације могу се добити од Викторије Ковач, конкурсног референта (понедељак-четвртак 9.00-15.00 часова, петак 9.00-12.00) на тел. 1/331-5345.

Резултати конкурса се објављује у следећим медијима:

- веб – страница Самоуправе Срба у Мађарској (www.szerb.hu)

- Српске недељне новине

Конкурсисти могу:

- према тачки 15. § 2. Закону о народностима српска народносна удружења

- према тачки 16. § 2. о Закону о народностима српске народносне фондације

- непрофитна друштвена предузећа (д.о.о.) у чијем се делокругу налази неговање српског културног наслеђа

- српске васпитно-образовне институције и институције Самоуправе Срба у Мађарској

- физичка лица, држављани Мађарске и физичка лица која имају стални боравак на територије Мађарске који су припадници српске заједнице у Мађарској.

- Црквене општине Српске православне епархије будимске.

Конкурсне пријаве ће разматрати Одбор за културу Самоуправе Срба у Мађарској.

Начин исплате средстава: предфинансирање

Самоуправа има право да распише конкурсе за следеће области:

- одређених задатака у складу статута, оснивачког акта и прописа организације која конкуришу

- финансирање учествовање на манифестацијама, стручним конференцијама

- подржавање програме у вези очувања националног, образовног и културног идентитета

- подржавање дечијих манифестација

- финансирање црквених слава, меморијалног дана

- подржавање циљеве српске заједнице

Додељени износ по конкурсима минимално 50.000 (педесет хиљада), максимално 500.000 (петсто хиљада) форинти годишње. Самоуправа Срба у Мађарској

Конкурс за стипендију

Српска задужбина расписује конкурс за додељивање „Стипендије” за средњошколце који припадају српској заједници у Мађарској, за II полугодиште школске 2023/24. године.

Приликом додељивања „Стипендије” конкурсисти могу кандидати који су средњошколци (гимназијалци) Српског забавишта, основне школе, гимназије, колегијума и библиотеке Никола Тесла у Будимпешти (седиште: 1074 Budapest Rózsák tere 6-7)

Кандидат треба да задовољи и следеће услове:

а) да му просек успеха на полугодишту пре предаје конкурса буде барем 4,5

б) да заједно са законским представником истовремено са предајом конкурса приложи писмено одобрење за руковање личним подацима

Стипендију може да добије средњошколац који је:

а) у назначеном року предао сву документацију одређену расписаним конкурсом;

б) задовољава условима ових одредби и расписаног конкурса;

Износ стипендије је 45.000,- форинти по средњошколцу за једно полугодиште.

Конкурс се предаје путем имејла, потребно је испунити формулар, приложити биографију кандидата и фотокопију или извод о потврди просека.

За формуларе и детаље конкурса се обратити на: szeralapitvany@gmail.com

Рок за пристизање конкурса је 10. април 2024. године.

Српска задужбина

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

СЕРБСКЕ

НАРОДНЕ НОВИНЕ.

www.snnovine.com

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ – Лист Срба у Мађарској ♦ Издавач: Српски медијски центар (ДОО-Кфт) ♦ За издавача: Радојка Филаговић ♦ Финансијер: Кабинет мађарског премијера (Miniszterelnökség) и Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. ♦ Фотодизајнер: Иван Јакшић ♦ Седиште редакције: Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ♦ Поштанска адреса: Szerb Országos Önkormányzat, Szerb Hetilap, Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ♦ Контакт: srpskenedeljenovine@gmail.com Web: www.snnovine.com ♦ Графички њеплом листа: Тибор Фуксел ♦ За штампању: Szédesiútkör Vt.: Ференц Ибош ♦ Текстуралне прилоге и фотографије примамо искључиво у електронској форми. Уредништво задржава право лекторске обраде и скраћивања текстова у складу са расположивим новинским простором. ♦ СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ су 2013. године награђене угледним друштвеним признањем – ВЕЛИКОМ ПЛАКЕТОМ УДРУЖЕЊА КЊИЖЕВНИКА СРБИЈЕ, за објективно и правовремено информисање, неговање српског језика и ћирилице и јачање веза српске заједнице у Мађарској са матичном државом Србијом и Удружењем књижевника Србије. ♦ HU ISSN 2061–0238

ПОЗОРИШТЕ

27. Арт Трема Фест Рума 2024

Српском позоришту у Мађарској три прве награде

Биопика Данила Киша „Дух је наша домовина“, у режији Марије Барна Липковски, са глумцима Алисом Лацко, Тибором Какоњијем и уметником на хармоници, Давидом Јенгибаријаном, доживела велики успех

У склопу 30 година од оснивања Градског позоришта „Рума“, одржан је 27. Арт Трема Фест Рума 2024, у трајању од пет дана. То је театарски пројекат – међународна манифестација која окупља и промовише активности младих путем позоришних представа, афирмише рад студената уметничких академија, пружа подршку за приказивање испитних, дипломских и професионалних продукција, као и камерних представа које настају у сарадњи са истакнутим уметницима, позориштима, независним театарским асоцијацијама

и установама културе. На свечаном отварању, поред вишемедијалне изложбе о позоришном стваралаштву на тлу општине Рума, драмски уметник Зијох Соколовић премијерно је извео монодраму „Гоја“, по тексту Мирослава Крлеже, а у сопственој ауторској поставци. У овогодишњем програму били су учесници из Северне Македоније, Румуније, Словеније, Хрватске, Босне и Херцеговине, Србије и наше позориште из Мађарске. Стручни жири овогодишњег фестивала биле су драматуршкиње из Сплита и Сарајева, Марина Вујчић и

Зијох Соколовић о фестивалу

Сваки фестивал на свету је диван, поготово позоришни, јер су жив човек, глумац и жив гледалац једно богатство. Да нам више догађаји из политике, религије, капитала, банака, не буде једини доживљај. Данас су телевизија и филм некако терористички ушли у цивилизацију, а тиме и у позориште, тако да глумци мало губе дах, позориште је данас споро, тешко и пролазно. Иза телевизије и филма остају неки документи да је постојало. Али позориште се никада неће угасити!

Поред прве награде - Златне маске - за најбољу представу у целини, Алиса Лацко и Тибор Какоњијем равноправно деле прву награду за најбољу главну мушку улогу, а представа је добила и награду за најбољу костимографију!

Неџма Чизмо и председник жирија Зијох Соколовић, сарајевски босанско-херцеговачки легендарни глумац из бивше Југославије, редитељ и сарадник на Академији драмских уметности у Загребу, који данас живи и ради у Бечу.

Српско позориште у Мађарској је добило част да своје остварење о животу Данила Киша покаже однегованој позоришној публици Руме. Сала камерне сцене се напунила до последњег места и глумци су у одличној атмосфери успели да дају максимум од себе, за шта су били награђени великим аплаузом. После представе организован је округли сто на коме су глумци, чланови жирија и гледаоци причали о својим утисцима. Било је пријатно слушати похвале које су добили и глумци и сама представа. Видело се колико је Данило Киш и данас жив, цењен и омиљен писац. Неџма Чизмо је на округлом столу изјавила да једва чека да се врати у своје позориште у Зеницу, да свима исприча о представи. Жири је имао прилику да посматра глумце док је постављана сцена и одушевила их је опуштеношћу, лежерношћу и владање сценом од самог уласка у простор. „Та се лакоћа пренела и на представу. Наћи начин на који утиче фрагментарна драматургија у овој представи је беспрекоран. Са великим шармом и лакоћом сте прелазили на сцену и на ситуације, са великом енергијом и предивном партнерском игром.

Хвала вам на овој представи, хвала вам на Кишу“, рекла је Неџма Чизмо.

„Надам се да је овогодишњи фестивал био успешан и да су понуђене активности и садржаји обогатили културну понуду уз промоцију квалитетног коришћења слободног времена грађана Руме. Живело позориште“, изјавио је Золтан Фридман, позоришни редитељ, координатор и продуцент фестивала.

Катарина Павловић Бачи

Критика Зијоха Соколовића

„Оно што је интересантно у читавој представи је да је све оно што је између представе, мизансцен, пресвлачење, мирисало на Киша. Све је дало лакоћу његовог мишљења. Све оно што сте радили био је он. Нисте мењали сцену, него је типкање на писаћој машини, гурање практикабла, све је било „кишовски“. Мислим да смо добили његову лакоћу његовог мишљења кроз време између ваших сцена.“